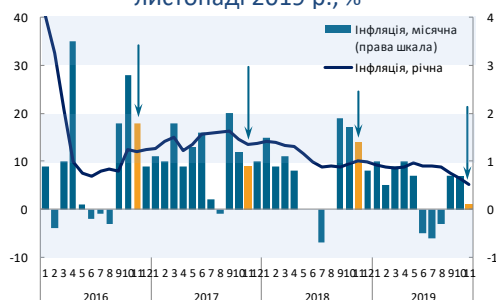

Інфляція 11'19: суттєве уповільнення інфляційних процесів в економіці

Зміни споживчих цін у 2016 – листопаді 2019 р., %

Джерело. Держстат

Внески базової і небазової інфляції у загальну інфляцію у 2016 – листопаді 2019 р., %

Джерело. Держстат, розрахунки Мінекономіки

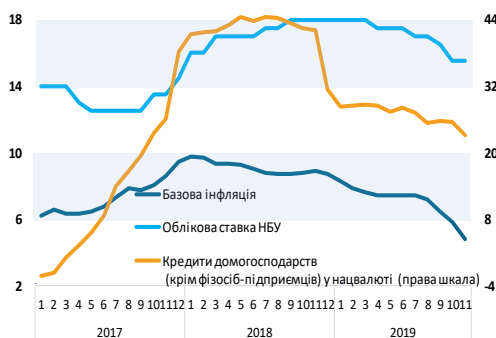
Темпи приросту/зниження ІСЦ за розділами товарів та послуг

	Листопад 2019 р. до жовтня 2019 р.		Листопад 2019 р. до грудня 2018 р.		Питома вага у споживчому наборі, %
	зміна ІСЦ, %	внесок у зміну ІСЦ, в.п.	зміна ІСЦ, %	внесок у зміну ІСЦ, в.п.	
Усі товари та послуги	0,1	-	4,3	-	100
Базовий ІСЦ	0,1	0,06	4,2	2,5	59,3
Небазовий ІСЦ	0,1	0,04	4,4	1,8	40,7
Зміна цін за розділами товарів та послуг					
Продукти харчування та безалкогольні напої	-0,2	-0,1	4,8	2,2	45,4
Алкогільні напої, тютюнові вироби	0,8	0,1	12,1	1,0	8,3
Одяг і взуття	-1,4	-0,1	1,1	0,1	5,3
Житло, вода, електроенергія, газ та інші види палива	2,8	0,2	0,4	0,0	4,9
Природний газ	12,7	0,2	-19,7	-0,2	1,2
Предмети домашнього вжитку	-0,1	0,0	0,4	0,0	4,5
Охорона здоров'я	0,3	0,0	4,1	0,3	6,5
Транспорт	-0,3	0,0	-1,6	-0,2	11,4
Зв'язок	-0,2	0,0	12,1	0,4	3,1
Відпочинок і культура	0,1	0,0	0,9	0,0	3,0
Освіта	0,0	0,0	13,5	0,2	1,3
Ресторани та готелі	0,7	0,0	8,4	0,2	2,5
Різні товари та послуги	1,5	0,1	5,5	0,2	3,8

Джерело. Держстат, розрахунки Мінекономіки.

Примітка. За розрахунку округлень, які виходили у зв'язку з електронною обробкою інформації, сума внесків за розділами товарів та послуг може не дорівнювати підсумку

Зміна базової інфляції, кредитів домогосподарств (крім фізосіб-підприємців) у нацвалюті, % у річному розрахунку, та облікової ставки НБУ, % річних, у 2017 – листопаді 2019 р.

Джерело. Держстат, Національний банк

Головне: У листопаді неочікувано суттєво уповільнилась інфляція до 0,1% (після 0,7% у жовтні), що є найнижчим значенням у листопаді починаючи з 2013 р. Ціновий тиск знижувала сезонність та реалізація ефекту від ревальвації гривні, що у поєднанні зі зниженням тиску з боку продовольчого ринку компенсувало зростання вартості послуг. Так, впали ціни на окремі продукти харчування, одяг і взуття, в той час як зросла ціна на природний газ для потреб населення.

Опис загальної ситуації

У листопаді споживчі ціни підвищились лише на 0,1%, з початку року зросли на 4,3%. У річному розрахунку (до листопада 2018 р.) зростання цін у листопаді становило 5,1% (у жовтні – 6,5%).

Базовий індекс споживчих цін зріс на 0,1% (з початку року – на 4,2%; у річному розрахунку – на 4,8% порівняно з 5,8% у жовтні); **небазовий індекс споживчих цін за розрахунками Мінекономіки також підвищився на 0,1%** (з початку року – на 4,4%; у річному розрахунку – на 5,6% порівняно з 7,4% у жовтні).

Серед стримуючих чинників листопада були:

насичення сегментів продовольчого ринку, що обумовило здешевлення:

- 1) фруктів** – на 4,4%, внесок до загальної інфляції становив «-»0,14 в.п. (у листопаді упродовж 2016-2018 рр. за розрахунками Мінекономіки ціни знижувалися у середньому на 3,9%);
- 2) цукру** – на 2,5%, внесок – «-»0,03 в.п., що традиційно відбувається під час сезону цукроваріння (у листопаді упродовж 2016-2018 рр. ціни знижувалися у середньому на 1,7%);
- 3) м'яса та м'ясопродуктів** – на 1%, внесок – «-»0,1 в.п., що не в останню чергу пов'язано з перевищенням пропозиції над попитом (упродовж 10 місяців 2019 р. реалізація на забій сільськогосподарських тварин (у живій масі) збільшилася на 6,3% порівняно з аналогічним періодом 2018 р.);
- 4) олії соняшникової** – на 0,3% (внесок – «-»0,005 в.п.) на фоні зростання обсягів виробництва (упродовж 10 місяців 2019 р. порівняно з аналогічним періодом 2018 р. виробництво олії соняшникової та її фракцій, нерафінованої (крім хімічно модифікованих) збільшилося на 14,7% до 4,4 млн т);

сезонність у формуванні цін на одяг і взуття, які зазвичай дешевшають наприкінці року. Так, у листопаді ціни знизились на 1,4%, внесок – «-»0,07 в.п. (у листопаді упродовж 2016-2018 рр. за розрахунками Мінекономіки ціни знижувались у середньому на 0,6%), що, зважаючи на левову частку імпорту на внутрішньому ринку (більше 90%), додатково посилено ревальвацією гривні до іноземних валют;

вплив обмінного курсу гривні – лише упродовж листопада середньомісячний обмінний курс гривні до долара США укріпився на 1,8% (з початку 2019 р. – на 12,3%), що створювало дефляційний вплив на внутрішні ціни;

лаговий ефект від зниження цін на світовому ринку нафти у жовтні ц.р. незважаючи на відновлення у листопаді тенденції до зростання цін (за даними Світового банку середня ціна на нафту марки Brent у жовтні знизилася на 4,7%, у листопаді підвищилася на 5,7%), що викликало здешевлення паливно-мастильних матеріалів на внутрішньому ринку на 0,3%, внесок – «-»0,01 в.п.; **монетарні умови**, зокрема дії НБУ в напрямку обмеження сукупного попиту. Так, облікова ставка, незважаючи на зниження з 25.10.2019 до 15,5%, залишається високою у реальному вимірі і стримує інфляцію. Крім того, помірно зростали кошти на гривневих депозитах домашніх господарств (крім фізичних осіб – підприємців): за оперативними даними НБУ упродовж 11 місяців 2019 р. – на 14,1%.

Інфляційними чинниками листопада були:

зниження пропозиції окремих продовольчих товарів на ринку через:

- 1) сезонне зниження виробництва молока, що додатково ускладнювалося скороченням поголів'я корів. Як наслідок, ціна на молоко підвищилася на 2,4%, внесок – 0,04 в.п. (у листопаді упродовж 2016-2018 рр. ціни зростали у середньому на 5,7%); сиру – на 1,4%, внесок – 0,03 в.п. (на 3,1% відповідно); масла – на 0,7%, внесок – 0,01 в.п. (на 4,1%);
- 2) значні обсяги експорту яєць, ціни на які зросли на 2,4%, внесок – 0,03 в.п. (за даними ДФС упродовж 11 місяців 2019 р. експорт яєць у фізичному обсязі (як у шкаралупі, так і без шкаралупи) зріс на 28,5% порівняно з аналогічним періодом 2018 р.);

зростання ціни на природний газ для потреб населення на 12,7%, внесок – 0,15 в.п. (на листопад продаж природного газу постачальникам, на які покладено спеціальні обов'язки, передбачено за 4,899 грн/куб. м без ПДВ або 5,8788 грн/куб. м з ПДВ (без врахування націнки постачальника та тарифів на доставку));

збереження високого споживчого попиту, динаміка якого підтримувалась зростанням заробітної плати (за 10 місяців 2019 р. номінально на 18,9% порівняно з цим же періодом 2018 р.) та **високим споживчим кредитуванням** (за оперативними даними НБУ обсяг гривневих кредитів домашніх господарств (крім фізичних осіб – підприємців) упродовж 11 місяців 2019 р. збільшився на 22,4%);

зростання цін на сільгосптовари на світовому ринку (за даними ФАО у листопаді індекс продовольчих цін у порівнянні з жовтневим показником підвищився на 2,7% або більш ніж на 9,5% вище за показник листопада 2018 р.).

Очікування: до кінця 2019 р. очікується нижчий рівень інфляції ніж прогнозувалося через суттєве зміцнення обмінного курсу. Упродовж I кв. 2020 р. формування інфляційного тренду відбуватиметься, в першу чергу, під впливом сезонності на продовольчому ринку, а також можливого тимчасового послаблення гривні.

Ризики: зростання витрат виробництва (через зростання оплати праці та тарифів на електроенергію) і їх прискорене перенесення на споживчі ціни. Додатковим ризиком є можлива відсутність транзиту газу через територію України (позначиться на обмінному курсі гривні) та відновлення трендів зростання цін на енергоносії на світовому ринку на фоні наявних геополітичних конфліктів на Близькому Сході.